

Les 168 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord תִּיר, תִּירָי tiyer [pi'el] Rondreizen.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מִתִּיר	m ^e tayer	תִּירְתִּי	אֲנִי
Ik (v)	מִתִּירָת	m ^e tayèrèt	תִּירְתִּי	אֲנִי
Jij (m)	מִתִּיר	m ^e tayer	תִּירְתָּ	אַתָּה
Jij (v)	מִתִּירָת	m ^e tayèrèt	תִּירְתִּי	אַתָּ
Hij	מִתִּיר	m ^e tayer	תִּיר	הוּא
Zij	מִתִּירָת	m ^e tayèrèt	תִּירָה	הִיא
Wij (m)	מִתִּירִים	m ^e tayriem	תִּירְנוּ	אַנְחֵנוּ
Wij (v)	מִתִּירוֹת	m ^e tayrot	תִּירְנוּ	אַנְחֵנוּ
Jullie (m)	מִתִּירִים	m ^e tayriem	תִּירְתֶּם	אַתֶּם
Jullie (v)	מִתִּירוֹת	m ^e tayrot	תִּירְתֶּן	אַתֶּן
Zij (m)	מִתִּירִים	m ^e tayriem	תִּירוּ	הֵם
Zij (v)	מִתִּירוֹת	m ^e tayrot	תִּירוּ	הֵן

Geb. wijs: m: תִּיר tayer, v: תִּירָי tayrie, mv: תִּירוּ tayroe, infinitief: לִתִּיר l^etayer

Opdracht 2: Plaats de namen bij alle onderdelen van de fiets, waar die zitten of behoren te zitten.

Opdracht 3: Vertaal de conversatie, plaats de uitspraaktekens en noteer de uitspraak.

Houdt u van fietsen? ha'iem attáh ohev lirchot al ofanayiem? האם אתה אוהב לרכוב על אופניים?

כן, אבל יש לי צמיג דליפה ken, ^avál yesh li tz^emieg d^elifáh Ja, maar ik heb een lekke band

Ga naar de fietsenmaker! lech èl tiqqoen ofanayiem לך אל תיקון אופניים

אז אני צריך לחכות שעה áz ^anie tzárich l^echakot shá'áh Dan moet ik een uur wachten

Ik weet wat אני יודע משהו ^anie yodea mashèhoe

האם אתה מאוד חזק? ha'iem attáh m^e'od cházáq? Ben je erg sterk?

יש לי אופניים חשמליים בשבילך יש לי אופניים חשמליים בשבילך

yes li ofanayiem chashmaliem bishvilchá

האם נתיר לפארק? ha'iem n^etáyer l^epark? Zullen we naar het park toeren/rijden?

Les 169 – Judaïca 40 – Gebed

Bij de oude Egyptenaren was het gebed een magische handeling die alleen de farao's en de priesters mochten verrichten. Bij de Babyloniërs was het gebed een bezweringsformule en bij de Tibetanen wordt gebeden door middel van gebedsmolens.

Alleen bij de Joden en later bij de christenen is het gebed een tweespraak met God de Schepper. Het Hebreeuwse woord voor gebed is tefilah (תפילה) en betekent 'berusting in en overgave aan Gods wil'.

De Joden kennen vanuit de Bijbel drie gebedshoudingen, die door de eerste christenen zijn overgenomen: Je in aanbidding neerwerpen (Job 1:20), op de knieën vallen (1 Koningen 8:54), met gebogen hoofd staan (Genesis 24:26).

Het opheffen van de armen tot God komt voor het eerst voor in Exodus 17:11. Zolang Mozes zijn armen omhoog hield, waren de Israëlieten aan de winnende hand. Toen Mozes' armen moe werden, hielden Aäron en Hur zijn armen omhoog, zodat de Israëlieten konden winnen.

Het bidden met gevouwen handen is in zowel het Oude als het Nieuwe Testament onbekend. Het komt uit de Germaanse wereld en heeft te maken met de eed die de leenman (vazal) met geboeide handen tegenover zijn leenheer moest afleggen. Ook de 'biddende handen', zoals afgebeeld op de beroemde gravure van Albrecht Dürer, vinden we niet in de Bijbel. Maar dat betekent niet dat gebedshoudingen die niet in de Bijbel worden vermeld, verkeerd zijn.

Pas na de verwoesting van de Eerste Tempel in 587 v. Chr. werd het individuele gebed algemeen gangbaar. In de tempel was het gebed altijd collectief, maar dat was toen niet meer mogelijk. Zo werden de Psalmen het gebedenboek voor de individuele gelovige. Dat is nu nog steeds zo. In de bus of in de wachtkamer bij de dokter leest en bidt men uit kleine boekjes de Psalmen (tehiliem). Het belangrijkste zijn de gebeden om Gods hulp en genade (Psalm 51), maar we mogen ook onze innerlijke strijd (Psalm 23, 121, 131) bij God brengen.

In principe kun je de aan onszelf gerelateerde gebeden als volgt indelen: vraaggebeden, boetedoening en dankgebeden. Aanbidding en lofprijzing is natuurlijk daarboven verheven.

In de tijd van de Talmoed (tussen de afsluiting van het Oude Testament tot in de vijfde eeuw na Christus) werd het gebed de 'eredienst van het hart' genoemd, want 'God houdt van het gebed van de vrome', 'maar het mag niet als een opgelegde taak gezien worden. Het moet uit het diepst van je hart komen'. Want 'als jullie bidden, moeten jullie je er altijd van bewust zijn voor Wie je staat'. 'Het gebed moet bovendien niet alleen met eerbied' (Tosefta Berachot III,4), maar mag ook 'in godsdienstige vreugde gebeuren' (b.Berachot 31a) en mag alleen tot God en niet tot engelen of andere heiligen gericht worden (j.Berachot 13a en Joma 52a).

Joden storten in het gebed zonder terughoudendheid

hun gevoelens uit. Ze deinzen er daarbij ook niet voor terug om God verwijten te maken (zie Jeremia 15:15 e.v.). En niets is te gering en niets te groot of het kan in gebed voor God worden gebracht. Het danken voor Gods hulp die je hebt ervaren, moet in het openbaar gebeuren, zodat iedereen hoort dat God een genadige en barmhartige God is, die ons graag helpt.

De evangelisten vertellen vaak over het bidden van Jezus (zie Markus 1:35-38; 14:35 e.v.; 15:34; Lukas 3:21; 6:12; 9:28). In de gebeden van Jezus staat niet het vraaggebed op de voorgrond, maar het instemmen met Gods wil. Daarom trok Jezus zich vaak terug in de stilte, om ongestoord met zijn hemelse Vader te kunnen spreken. Daarmee getuigde Hij als de Zoon van God van zijn onvergelykbare nabijheid tot God, zijn Vader.

Toen Jezus' leerlingen vroegen hoe zij moesten bidden, gaf Jezus hun met het Onze Vader (Lukas 11:2-4 en Matteüs 6:9-13) een handleiding voor het gebed. Het werd het model van het christelijke gebed. In het Onze Vader wordt duidelijk dat niet Jezus de geadresseerde van de christelijke gebeden is, maar alleen God de Vader, tot Wie je je 'in de Naam van Jezus' mag richten (Johannes 14:13v; 15:16; 16:23; Efeziërs 5:20). In Jezus' Naam bidden betekent dat je je beroept op het heilswerk van Jezus Christus die de weg tot God voor ons heeft ontsloten, en het betekent dat je bidt in overeenstemming met zijn wil.

Dat Jezus, ondanks dat Hij Gods Zoon was, ook Jood was, blijkt uit de opbouw van het Onze Vader, dat in feite een compilatie is van oude Joodse gebeden. Dat blijkt al uit de aanhef, 'Onze Vader', maar ook uit de doxologie aan het slot, die uit de tempel-liturgie stamt – laten we daarom bidden!

Ludwig Schneider, Israel Today Magazine juni 2013.

Dialoog tussen de mens en zijn Schepper

De wortel van het woord תפילה tefiláh, wat gebed betekent, is 'een beroep doen op God als rechter'. Het gebed is de dialoog tussen de mens en zijn Schepper. De profeet Daniël bad drie keer per dag. Dit is een van de weinige Bijbelse vermeldingen van dit gebruik.

Het Jodendom maakt veel meer dan het Christendom gebruik van formuliergebeden, opgenomen in een סידור siddoer, gebedenboek.

De drie dagelijkse gebeden die religieuze Joden zeggen, worden traditioneel gekoppeld aan de drie aartsvaders:

Het ochtendgebed, תְּפִילַת שַׁחֲרִית tefilat shachariet, met **Abraham**: 'Toen stond Abraham 's morgens vroeg op (...) en ging naar de plaats die God hem genoemd had'. (Genesis 22:3). Het bestaat uit gedeelten uit de Bijbel en de Talmoeed over de tempeloffers, psalmen en het Achttiengebed.

Het middagebed, מִנְחָה minchah, met **Izak**: 'Izak ging tegen het vallen van de avond naar buiten om te bidden in het veld' (Genesis 24:63). Het bestaat uit gedeelten uit de psalmen en het Achttiengebed.

Het avondgebed, תְּפִילַת עֶרְבִית tefilat arviet of מַעְרִיב ma'ariev, met **Jakob**: 'Hij bereikte de plaats waar hij overnachtte, want de zon was ondergegaan' (Genesis 28:11). Het bestaat uit een korte inleiding, het Shema en het Achttiengebed.

De drie dagelijkse gebeden corresponderen ook met de drie belangrijkste offers in de tempel.

Ook in Psalm 55:17-18 vinden we het zelfde driemaal-daagse gebed terug: 'En ik? Ik roep tot God, de Heer zal mij redden. In de avond, in de morgen, in de middag klaag ik en zucht, en Hij hoort mijn stem'.

Het **moesafgebed**, תְּפִילַת מוֹסַף tefilat moesaf, dat op de Shabbat en feestdagen wordt gebeden, wordt gezien als het moderne equivalent van het plechtige shabbats offer in de tempel.

Er zijn nog andere speciale gebeden, bij voorbeeld

- ♦ Tefilat geshem, תְּפִילַת גֶּשֶׁם, een gebed om regen, dat vanaf het Loofhuttenfeest tot Pesach wordt toegevoegd aan de dagelijkse gebeden,
- ♦ Tefilat tal, תְּפִילַת טַל, het gebed om dauw, dat het gebed om regen vervangt vanaf Pesach,
- ♦ Tefilat haderech, תְּפִילַת הַדֶּרֶךְ, het gebed van de reiziger, waarin God om bescherming tegen gevaar wordt gevraagd voordat men op reis gaat.

Het Achttiengebed of Amidagebed

שְׁמוֹנֶה-עָשָׂר smonèh-èsreh (v) betekent achttien, het is de naam van het hoofdgebed in de synagoge, dat altijd staande wordt uitgesproken en daarom de naam תְּפִילַת עֲמֻדָה tefilat amidah, staand gebed, kreeg. Oorspronkelijk telde het 18 beden of zegenspreuken, later werd er een toegevoegd, maar de naam bleef onveranderd.

Op de shabbat en feestdagen worden alleen de eerste drie en de laatste drie gebeden; in de tussenliggende dertien vragen we God om de dingen die we graag willen hebben, zoals gezondheid, een goed inkomen, vergeving voor onze zonden, hulp in nood; daarover praten we niet op shabbat, het past niet bij de shabbatstemming. (Jom Jom)

Gebedsriemen, tefilien, תְּפִילִין

In Exodus 13:9 en Deuteronomium 6:8 draagt Mozes op over Gods inzetten: 'U moet ze als een teken op uw hand binden en ze moeten als een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn'.

Tefilien of gebedsriemen zijn twee kleine leren doosjes met teksten, bevestigd aan riemen, die

Joodse mannen (vanaf 13-jarige leeftijd) aan hun linkerhand en op hun voorhoofd dragen tijdens het dagelijkse ochtendgebed.

De hand-tefilien wordt aan de binnenkant van de linker onderarm gelegd, tegenover het hart. De riem wordt zeven keer om de arm geslagen tussen de elleboog en de pols, en dan drie keer om de middelvinger. Het stuk dat overblijft wordt om de handpalm gebonden. Zo vormt de riem de Hebreeuwse letter Shin. Linkshandige mensen doen de tefilien aan de rechter onderarm.

Het leggen van de tefilien symboliseert, dat je hoofd, hart en handen in dienst van God stelt en al je gedachten, gevoelens en daden wil richten op de God en Redder. De talliet (gebedsmantel) wordt altijd gedragen als de tefilien worden aangelegd.

De doosjes bevatten vier op perkament geschreven teksten uit de Torah: Deuteronomium 6:4-9 spreekt over absolute liefde voor de ene God, Deuteronomium 11:13-21 gaat over beloning en straf, en Exodus 13:1-10 en 11-16 herinneren aan Gods wonderbaarlijke bevrijding uit de slavernij van Egypte, een herinnering die diepe vrede in het hart brengt.

Religieuze Joden zien de tefilien ook als een beschermmiddel. In de tijd van Jezus was het al de gewoonte tefilien te leggen. Jezus had kritiek op de schriftgeleerden en fazizeëen, dat zij deze traditie gebruikten 'om door de mensen gezien te worden' (Matteüs 23:5), maar Hij schafte ze niet af.

Zie de video youtu.be/LFzl-zme5C8

Vooraf op vrijdag zijn er op vele straathoeken in Jeruzalem en natuurlijk ook in andere steden van het land kraampjes te zien, waar orthodoxe Joden voorbijgangers aanbieden, de tefillin (gebedsriemen) aan te leggen. En heel vaak wordt dit aanbod aanvaard. In deze video uit Jeruzalem zien we hoe twee mannen hun gebedsriemen aanleggen.

Volgens een onderzoek van de [Universiteit van Cincinnati](https://www.cincinnati.com) (VS) verbetert het aanleggen van tefillin de hartfunctie en geeft het een zekere bescherming tegen een hartaanval. Het om de arm wikkelen van een leren band kan een ischemische preconditione-

ring op afstand (RIC) veroorzaken. RIC is een experimentele methode om het hart en andere organen te beschermen door tijdelijk de bloedstroom te

beperken, wat het natuurlijke beschermingsmechanisme van het lichaam tegen weefselschade door te weinig zuurstof in werking stelt.

Woordenschat

פִּילֵל	pillel [pi'e'l]	Vermoeden, verwachten
הִתְפַּלֵּל	hitpallel [hitpa'e'l]	Bidden. <i>Een hitpa'e'l werkwoord; het gaat immers om een wederzijdse relatie!</i>
תְּפִלָּה, תְּפִלָּה	tʰefiláh (v)	Gebed תְּפִילַת tʰefilat (con)
<i>Als je de twee letters י ה weglaat uit het woord תְּפִילָה, krijg je תְּפֵל תָּפֵל táfél, flauw, smakeloos. Met andere woorden, als je God (י ה) weglaat uit je gebed, krijg je een gebed zonder betekenis.</i>		
תְּפִילַת עֲמֻדָה	tʰefilat ámidáh	Staan gebed, Achttiengebied
תְּפִילַת שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה	tʰefilat shmonèh èsreh	Achttiengebied
תְּפִילִין, תְּפִילִין	tʰefilien (v mv)	Gebedsriemen. <i>De noen is de Aramese meervoudsvorm</i>
הִחְזִיר	hèchèzier [hif'il]	Vervangen, terugbrengen, teruggeven
הִלֵּל	hillel [pi'e'l]	Loven, prijzen (Les 69)
טַל	tal (m)	Dauw
מוֹסַף	moesáf (bn, m)	Toegevoegd, bijlage, supplement, toegevoegd gebed op Shabbat en feestdagen
מִנְחָה	minchah (v)	Middaggebed; meeloffer, geschenk
מַעֲרִיב	ma'ariev (m)	Avondgebed
סִידוּר, סִידוּר	siddoer (m)	Gebedenboek; regeling
עֲרִיבִית	arviet (v)	Avondgebed
קָדוֹשׁ	qádosh (bn)	Heilig
שָׁב, שׁוּב	sháv, shoev [pa'al]	Terugkeren (Les 95)
הִשִּׁיב	heshiev [hitpa'e'l]	Teruggeven, terugbrengen, antwoorden
שַׁחֲרִית	shach ^a riet (v)	Ochtendgebed, ochtendvoorstelling

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord הִתְפַּלֵּל hitpallel [hitpa'e'l] Bidden (to pray). Zie [les 51](#).

Controleer jezelf op de website www.hebrew-verbs.co.il.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	אֲנִי
Ik (v)	מִתְפַּלֶּלֶת mitpallèlèt	הִתְפַּלַּלְתִּי hitpallaltie	אֶתְפַּלֵּל ètpallel	אֲנִי
Jij (m)	אַתָּה
Jij (v)	אַתְּ
Hij	הוּא
Zij	הִיא
Wij (m)	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	אַתֶּם
Jullie (v)	אַתֶּן
Zij (m)	הֵם
Zij (v)	הֵן

Geb. wijs: m:, v:, mv:, infinitief: לְהִתְפַּלֵּל lehitpallel

Opdracht 2, vertaal uit het Achttiengebied gebed/zegening 3 en 5. Zie [les 106](#), [les 119](#), [les 163](#), en natuurlijk Woordenlijst [les 175](#).

אתה קדוש ושמך קדוש,

וקדושים בכל-יום יהללוך סלה.

ברוך אתה יהוה, האל הקדוש.

of: המלך הקדוש

השיבנו אבינו לתורתך,

וקרבנו מלכנו לעבודתך,

והחזירנו בתשובה שלמה לפניך.

ברוך אתה יהוה, הרוצה בתשובה.

Opdracht 3: 'Ontleed' het woord in de drie delen waaruit het is samengesteld:

מישהו

משהו

Bronnen: *Israel Today Magazine* september en oktober 2012, juni 2013, ; Jom Jom, D. Hausdorff; [worldisraelnews.com](#);

Zie ook: [Wat doet een chazan, een Joodse voorzanger, in de synagoge?](#)

[Joods gebed: het gebed in het Jodendom; Joods gebed: bidden tot God vereist concentratie](#)

[Jehuda: 'In een probleemwijk bedek ik mijn keppeltje'](#), [beam.eo.nl/artikel/2020/06/orthodox-joods](#);

[Het Joodse Achttiengebied de bron van het Onze vader \(verwijderd\)](#); [Achttiengebied \(Amida\) – tekst](#);

[Het achttiengebied, het hoofdgebied van de synagoge](#); [nl.wikipedia.org/wiki/Talliet](#), getalwaarde tsietsiet en de 613 ge- en verboden.